

ВИШЕЈЕЗИЧНИ РЕЧНИК ОДРЖИВОГ САОБРАЋАЈА

*Нина Половина, Тања Динић (2020). Београд:
Универзитет у Београду, Саобраћајни факултет, 546 сир.*

Терминологија је неизоставан део садржаја курсева страних језика струке и науке и у томе се слажу и теоретичари и практичари – универзитетски наставници страних језика струке. Међутим, у нашем академском и професионалном окружењу стручни речници и термилошке базе (лексикографске публикације уопште) појављују се у веома скромном обиму. Изузеци су донекле универзитетски уџбеници страних језика струке и науке, који неретко укључују стручне глосаре, било у оквиру тематских поглавља, било на крају, као и вишејезичне термилошке базе које су доступне онлајн – Euroim и IATA, које садрже и српске еквиваленте у различитим областима, релевантним пре свега за европско и домаће законодавство и регулативу.

Издавачка делатност Саобраћајног факултета Универзитета у Београду, у том погледу, представља добар пример: након *Основној саобраћајној вишејезичној речника* из 2017. године, исте ауторке, Нина Половина и Тања Динић, 2020. године објављују *Вишејезични речник одрживој саобраћаја*. Овога пута, у складу с начелима одржи-

вог развоја и самог садржаја речника, публиковане су искључиво електронске верзије – ЦД и е-књига, што олакшава претраживање. Реч је о четворојезичном речнику: српски, енглески, немачки и француски термини разврстани су у засебне целине, а у свакој од целина један од четири језика је уводни. То је осмишљено тако да би се боље сагледале специфичности сваког језика понаособ, али и да би се јасније уочила веза са енглеским језиком, који је релевантан за концепте из ове сфере. Речник садржи између 1750 и 1800 речи на сваком језику, разврстаних у табеле с четири колоне, као и списак скраћеница и библиографију.

Ово издање замишљено је као приручник за студенте основних и мастер академских студија који на Саобраћајном факултету Универзитета у Београду слушају предмете из ужих научних области Страних језици, али, с обзиром на структуру и обим, оно свакако излази из оквира стриктно педагошке литературе. Ауторке су настојале да направе широк избор одредница и одговарајућих еквивалената, у нади да ће, осим студената, и шира научна и стручна заједница имати користи од ове публикације. Вишејезичност је посебан квалитет, будући да даје вишеструку предност кориснику који може истовремено да повеже стручну терминологију у више језика, пружајући му и могућност да термине српског, немачког и француског језика пореди са онима на енглеском језику, којим многи бар у некој мери владају.

Иако је саобраћајна терминологија окосница публикације, а с обзиром на мултидисциплинарни карактер саобраћајно-транспортне струке и науке, појмови из економије, логистике, социологије, ИКТ-а, климатологије и др. чине значајан део обрађеног корпуса. Осим

тога, дате одреднице нису сведене искључиво на појединачне лексе-ме, већ обухватају и низ појмова у форми израза и синтагми, што је у складу са савременим приступом учењу језика за академске и професионалне потребе, али и потребом за контекстуализацијом и повезивањем понекад превише раслојених дисциплина. Коначно и једнако важно, одабир и прецизност одредница поткрепљује обимна и релевантна стручна литература.

Оно што је посебно занимљиво јесу нека решења у погледу низа проблема који се неминовно јављају у оваквој врсти издања. Једно је свакако неусаглашеност наше стручне терминологије с кодификованим српским језиком. Ауторке и лекторка су оставиле језички нестандардизоване термине као што су „дигитизација“ или „информатизација“, на пример, како би се уочила разлика, чак нијансе у значењима у односу на „дигитализацију“, „дигиталну трансформацију“ или „дигиталну транзицију“.

Поврх тога, полисемија је решавана или тако што су дате посебне одреднице за свако значење („гориво, погонско гориво“ и „гориво, енергент“) или, ако је она присутна само у једном од приказаних језика, редним бројевима (1. responsibility; 2. accountability за „одговорност“).

Неретко су коришћене и упутнице, нарочито када за један појам постоје дискурзивно-стилистички или регионални варијетети („site“, „implantation v. installation“,

„technologie de rupture v. rupture technologique“).

Што се тиче граматичких описа одредница, уочљива је тежња ка једноставности. Наиме, терминолошки корпус махом чине именице, те су у немачком и француском језику дате ознаке за род, као неопходан елемент који одликује ове језике. У оквиру морфолошких категорија, у француском су присутни и суфикси за женски облик придева или изузетке у множини („international, e, aux“, „intercontinental, e, aux“).

Узимајући у обзир професионалну и махом инжењерску оријентацију студената којима предају, ауторке су у великој мери настојале и да се студенти упознају са стручним терминима с којима ће се превасходно сусретати у пракси, те да их на овако приступачан и сажет начин могу правовремено усвојити још током студија. По правилу, научни и инжењерски дискурс требало би да одликује прецизност, јасност, одсуство двосмислености и редуваности, међутим, ствари нису тако једноставне у пракси, нарочито кад извесна научна дисциплина или грана пролази кроз динамични процес развоја и експанзије – управо је то случај с одрживим саобраћајем и мобилношћу. Ауторке Нина Половина и Тања Динић су својим пажљивим и студиозним приступом приказале актуелно језичко обликовање овог процеса и пружиле пример којим путем кренути ка могућој стандардизацији.

Сачињен према савременим лингвистичко-методичким референтним упутствима, а ипак у комбинацији са класичним лексикографским поступцима и истовремено у складу са практичним иновативним решењима, овај речник може се сматрати и погодним училом и средством за рад не само за студенте којима је првенствено намењен него и за све потенцијалне кориснике (инжењере, наставнике, средњошколце, учеснике у саобраћају/транспорту и сл.), који се у свакодневном животу сусрећу са овим или сличним појмовима у оквирима различитих професионалних делатности у којима је неизбежан страни језик струке, као и за све оне који се служе макар једним од овде понуђених страних језика у свакодневној комуникацији. Иако је речник израђен пре свега према личним искуствима самих ауторки, а на основу претпостављених потреба будућих корисника, за семантичко-синтаксичку обраду лексике послужио је и обиман списак наведене литературе приложене на крају књиге, помоћу које је, уз истрајан труд и предан рад какав је неопходан при састављању било ког, а нарочито овако специфичног речника језика струке, настао и врло поуздан, систематичан, савремен и изузетно приступачан вишејезични приручник.

Ана Вујовић

*Училишњски факултет,
Универзитет у Београду*